

Ta hand om din gamla hund

VIKTIGT. Smulan går dagligen slalom mellan Ninas ben. Det stärker musklerna i bakbenen.

Låt de sista åren bli de bästa

Visst är nosen grå, hörseln och synen dålig, men vad gör det? Den gamla hunden är full av charm och förtjänar extra omsorg. Samojeden Smulan har fyllt 16. Matte Nina pysslar, aktiverar, njuter och tänker: I morgon är en annan dag.

TEXT HANS P.A. KARLSSON FOTO PATRIK BERGENSTAV

Ett långt liv har de fått tillsammans. Smulan som en dag, för 16 år sedan, föddes i händerna på Nina Roegner. Hon var nummer fyra i en kull på åtta valpar. Mot alla odds har hon hängt med.

Nina Roegner skrattar när hon minns sin första tanke.

– Smulan var den lilla rädda valpen som man tänkte att den blir det inget av, henne kunde vi nog inte sälja. När hon var ett år blev hon utdömd av två olika veterinärer som sa att ibland har man otur, att hon var ett riktigt måndagsexemplar.

SMULAN HADE HUDPROBLEM, tassarna var inte okej och immunförsvaret fungerade inte som det skulle. Men Nina lät sig inte nedslås. I stället för mediciner började hon laga sin egen mat till Smulan och fortsatte med det år efter år. Med tiden överträffade Smulan alla förväntningar. Hon var en pigg och aktiv hund som dansade och visade upp sig på mässor, men när hon var elva år fick hon artros. Trots medicinering hade hon ibland så ont att hon inte ville gå.

– Jag kunde inte drömma om att det fanns en fortsättning efter det, men jag fick hjälp av min sjukgymnast som visade hur jag kunde massera henne. Jag satt tio minuter varje morgon, middag och kväll i ett par veckor och märkte att det hjälpte. Jag kunde ge henne den tiden och få henne att må bra, säger Nina.

NINAS TÖSER. När Smulan var tolv år skaffade Nina en australian shepherd, Farmor, som har sina egna glasögon på sig. Men Smulan lever vidare och Farmor är nu fyra år gammal.

Ta hand om din gamla hund

SUPERSKÖNT. Massage är både skönt och viktigt för att mjuka upp leder på den gamla hunden. Samtidigt kan man känna om något inte är som det ska, om det dyker upp knölar.

”Man vet inte om hon kommer att bli 12 eller 14 år. Det är oerhört stressande”

GULDSTUND.
Smulan får kram och gos varje dag.

► Men tankarna och tecknen att Smulan är gammal började smyga sig fram.

– Som ägare till en gammal hund vet man inte om hon kommer att bli tolv eller 14 år. Det bär man alltid med sig och det är oerhört stressande. Det kan gå fort och jag har många gånger fått ta en diskussion med mig själv om att vi lever här och nu. I morgon är en annan dag.

NINA VISSTE ATT hon inte ville stå utan hund. Hon har haft bedrövliga perioder utan hund tidigare. Så när Smulan var tolv år skaffade Nina en australian shepherd som hon döpte till Farmor.

– Jag tänkte att jag har nog bara Smulan ett halvår till, max ett år och om hon blev för gammal så skulle hon inte orka fostra en valp. En ung hund kräver mycket mer. Smulan går väldigt långsamma promenader och kan stå och lukta på samma fläck hur länge som helst och det kan vara lite tråkigt. Man vill ju själv vara aktiv. Men oj vilket bra tempo det var för valpen att växa upp i.

Nina Roegner driver Hundakademin i Göteborg och Smulans arbete har länge varit

att fostra valpar som kommer på kurser och till deras dagis. Hon följer fortfarande med till jobbet även om hon är pensionär i dag.

– Även i möten med en stor rottweilerhane kommer Smulan fram med sin käpp och säger att han ska passa sig. Däremot har jag fått lära Farmor att man inte sätter sig på Smulan, man tar inte hennes mat och man släpper fram henne och låter henne hälsa när någon kommer, säger Nina.

MÅNGA GAMLA HUNDAR blir senila. Nina tror att senilitet går att påverka eller förebygga genom övningar och lyhördhet. Gamla hundar både ser och hör sämre och reagerar långsammare. En gammal hund kan också lätt sova bort en dag eftersom den inte alltid tar egna initiativ och då är hunden vaken på natten.

– Jag brukar väcka och aktivera Smulan på dagen. Hon är med när jag tränar Farmor och är delaktig i det jag gör. Det är viktigt att gamla hundar får ha kvar sina uppdrag även om det inte är lika många som innan, att de gör något som den tycker är roligt. I stället för att lägga maten i en skål kan man gömma

den, sprida ut den så att hunden får leta.

Varje vecka går Nina till sjukgymnast med Smulan. Golven kan vara hala och Nina har lagt ut mattor för att Smulan inte ska sträcka sig. Hon bär och kånkar på en 27 kilo tung Smula när de ska åka bil. Och familjen har inte varit på utlandssemester på flera år.

– Jag känner att jag inte klarar en vecka utan henne. Det är nog svårt för någon annan att ta hand om Smulan och jag känner hennes behov. Även om vi gör mycket uppoffringar för henne så kommer det något annat gott av det.

Nina förstår att det kommer en dag när det är över. Krämporna blir fler och hon försöker ta en dag i taget. Hon medger att oavsett hur mycket kunskap hon har om hundar i allmänhet så blir hon lätt hemmablind och ser det hon vill se hos Smulan. Nog viftar svansen i dag.

– Jag har bett mina kollegor att säga till när det har gått för långt och min veterinär har tröstat mig med att Smulan har levt så länge nu att det inte kan bli för tidigt när den dagen kommer. Om hunden är dödsdömd så är det en ynnest att kunna hjälpa den att

NYTTIGT. Smulan tycker fortfarande att det är kul att stapla boxar och trä ringar.

somna in. Men var går gränsen för ålder och lidande? Man får acceptera att man betalar ett högt känslomässigt pris som hundägare. Jag tror att Smulan kommer att tala om för mig när det är bra, jag hoppas det. Den dagen vill jag känna att jag gjorde allt jag kunde för henne. ■

KUL. Smulan letar gärna godis under koppar.

Roliga aktiviteter för gamla hundar

- 1 **TA MED HUNDEN PÅ ÄRENDEN.** Orkar din hund inte längre med de långa promenaderna så ta med den på enkla ärenden, till tvättstugan, till brevlådan, till soptunnan. Det är kul för vovven att få hänga med.
- 2 **ÅK TILL VÄNNER.** Att träffa folk och andra hundar och nosa lite är en höjdare.
- 3 **LETA GODIS.** Både ute och inne. Kasta ut i gräset, göm under mattkanten, det är toppen för hjärnan.
- 4 **SLÄPP LOSS I EN VATTENPÖL.** Visst är det jobbigt för dig men kom igen. Din gamla hund kommer att älska det och lever längre om den får njuta av livet.
- 5 **ENKLA TRICK.** Plocka fram de gamla tricken som ni övat in. Gå slalom mellan benen, plocka leksaker, hämta vanten eller vad som helst som ni kan komma på.

VETERINÄR

Maths Lindberg

”5 övningar om dagen håller i gång hjärnan”

■ MATHS LINDBERG

driver Husdjurshälsan i Göteborg. Han har jobbat med utbildning om äldre hundars behov i över 30 år, bland annat vad gäller aktivering och näringslära.

– Det är viktigt att hålla i gång sin seniorhund.

Det kan räcka med fem övningar om dagen för att hålla i gång hjärnan och musklerna. Äldre hundar gillar även massage och beröring då de kan vara stela och långsamma, precis som människor.

Maths Lindberg rekommenderar att man ger sin äldre hund särskilt seniorfoder som innehåller mindre kalorier och mineraler.

– Organen behöver då jobba mindre och hunden blir piggare och rörligare. Det är då man kan börja med olika övningar. Göm små godisbitar under koppar och burkar eller under mattkanten. Det tycker hunden om.

Ett annat problem för äldre hundar i samband med maten kan vara övervikt.

– Gamla hundar rör sig oftast mindre än unga, men de får lika mycket mat. När de blir överviktiga blir det ännu svårare att röra sig. Man bör anpassa hundens foder till dess förmåga att röra på sig.

I Göteborg arrangeras under våren 2010 för första gången en kurs för ägare till seniorhundar där deltagarna får träffa veterinärer och ställa frågor samt lära sig om foder, massage och aktivering.

Att tänka på!

■ **ÄLDRE HUNDAR BLIR** lätt osynliga. De ligger ofta kvar i sin bädd och verkar sova. De tar inte initiativ som de gjorde när de var yngre. Som ägare till en äldre hund tar man det ofta extra försiktigt och tror att man gör hunden en tjänst genom att låta den vara. Men i de flesta fall bör man göra tvärtom genom att aktivera sin hund. Ju äldre den är desto mer tid behöver den. Man bör också tänka på att funktioner i kroppen avtar med åldern, hunden får sämre syn, nedsatt hörsel och förändringar i lederna. Det är inte ovanligt att gamla hundar får artros och det blir smärtsamt att röra sig, men med rätt övningar kan man stärka musklerna och avlasta lederna.

Ta hand om din gamla hund

FOTO: ISTOCKPHOTO

Visste du att ...

■ När hundar åldras krymper deras hjärnor. 25 procent av vikten kan försvinna. Därför är det viktigt med mental stimulans.

LITE TRÖTT? Gamla hundar blir lätt trötta men behöver ändå stimulans, som den här blandrashunden.

Det svåra beslutet

När är det dags att ta farväl?

■ **NÄR HUNDEN INTE** längre orkar, inte kan och inte vill. Då är det dags att ta det svåra beslutet och säga adjö och komma ihåg att hundens välfärd ligger i våra händer.

Ofta är veterinären själv en hundägare som förstår hur det är. Maths Lindberg har under åren fått se många av sina gamla, sjuka hundar somna in.

– Jag får se vilken person jag har framför mig, att budskapet går fram, att de litar på mig och får ventilera alla sina frågor. Om det är en allvarlig sjukdom så går vi igenom fakta. Vi kan sitta ner och prata så länge det behövs. Jag brukar be dem berätta om några ljusa minnen. Ibland kan man få ta med sig hunden hem ett par dagar till för

att göra det som man vill göra, för att få ett fint avslut hemma. Det är viktigt att alla i familjen får avsluta.

Enda undantaget är om hunden är så sjuk eller skadad att det inte är möjligt, då handlar det om djurets bästa, enligt lagen och veterinärens åtgärdande. Att låta en hund som lider få somna in ska ses som en rättighet för hunden.

– Många säger efteråt att de aldrig mer vill ha en hund, aldrig mer ska de gå igenom det här, men i stort sett alla har kommit tillbaka med en ny valp några månader senare. Det sorgliga är en del av livet, man får och ska faktiskt sörja också, säger Maths Lindberg.

Be om hjälp

■ **SÄTT UPP OCH** skriv ner kriterier i ett tidigt stadium i samråd med en veterinär och bestäm när ni anser att sjukdomen har gått för långt och när hundens liv har blivit ett lidande.

Be en utomstående som inte träffar hunden så ofta att hjälpa till att bedöma om hundens tillstånd har blivit sämre eller inte. Åldrandet och sjukdomar kan ha ett långsamt förlopp därför kan det vara svårt att själv avgöra hur mycket sämre hunden har blivit.

TA HJÄLP AV ANDRA. Åldrandet kan ha ett långsamt förlopp. Ta därför hjälp av en veterinär eller annan utomstående. Det här är en basset.

5 vanliga ålderstecken

- 1 MINSKAD RÖRLIGHET.** Om det tar längre tid för hunden att resa sig från liggande ställning och den måste sträcka ut musklerna när den legat länge, kan vara ett ålderstecken. Liksom om den tvekar att hoppa in i bilen. Börjar den göra så bör man gå till veterinären för att se om den har försämrings eller andra åkommor.
- 2 SÄMRE SYN & HÖRSEL.** Om hunden inte lystrar på samma sätt som tidigare kan du vara ganska säker på att den inte hör lika bra längre. Även synen försämras. Grå starr är vanligt.
- 3 DÅLIGA TÄNDER.** Om hunden tvekar att äta upp sin mat kan det bero på att tänderna är i dåligt skick. Håll i tänderna, skador på emaljen – hundar får tandvärk precis som vi. Var inte rädd för att besöka din veterinär. Många problem kan man behandla och är man ute i god tid pignar hunden ofta till igen.
- 4 SOVER MER.** Det händer inte över en natt. Successivt blir den åldrande hunden mindre aktiv, tappar muskelmassa och stannar gärna i sin korg.
- 5 MINDRE SOCIAL.** Gamla hundar kan bli inälvända och drar sig undan familjen. Om den morrar den och inte längre hälsar på sin flock kan det vara ett tecken på demens.

